

TIMENS PRIS

Den rigtige timepris er vigtig at kende og ikke ens fra virksomhed til virksomhed. Anlægsgartnervirksomhed eller ej. Prisen kan være anslået i forhold til hvad andre tager for lignende arbejde, og timeprisen kan være beregnet på baggrund af kendte og anslåede faktorer.

En beregnet timepris skal altid vurderes i forhold til konkurrenternes prisleje, men kender man sin kostpris kan man nemmere spidse blyanten, for man ved jo hvor den nedre smertegrænse er. Også konsekvenser af politiske og overenskomstmæssige forhold kan forholdsvis let belyses.

Timeprisberegning

Timeprisen indeholder løn og de sociale omkostninger. I skema 1 er vist et eksempel på en timeprisberegning. Her er der regnet med mindstelønnen for en anlægsgartnerime, selv om lønnen ofte er højere. I de fleste virksomheder lønnes medarbejderne forskelligt på grund af kompetence, uddan-

nelse, ansvar etc. Man kan derfor ikke kun udregne timeprisen ud fra mindstelønnen for en uddannet anlægsgartner.

Man er derfor også nødt til at beslutte om timeprisen skal være differentieret alt efter medarbejderens løn, eller man skal have en timepris for alle. Vælger man én timepris, skal man beslutte sig for om udgangspunktet skal være virksomhedens løngennemsnit, den højst lønnede eller en tillemptet pris. Den nemmeste måde er at lave en beregning på flere af lønningerne.

I skemaet angives de sociale omkostninger såvel i procent som i absolutte beløb. Flere af dem er bestemt af overenskomsten og lokale aftaler, andre er lovgivningsbestemte og enkelte er bestemt af virksomhedens egen situation.

Ledighedsdage

Virksomhedernes egne erfaring med brugen af 1. og 2. ledighedsdag er meget forskellige. Kan man altid tilbyde medarbejderne beskæftigelse, kan

SKEMA 1 KOSTPRIS FOR EN ANLÆGSGARTNERTIME

I dette eksempel er kostprisen 177,76 kr. pr. time ud fra de givne konditioner. Salgsprisen er derimod højere.

	Betingelser	Bidrag/time	Procent	
1.1	Løn	123,60	100,00	
2.1	Søgne-/helligdag	7,05 %	8,71	7,05
2.2	Feriepenge	12,5 %	16,54	13,38
3.1	Pension	8,0 %	11,91	9,63
3.2	ATP-bidrag		1,16	1,04
4.1	1. og 2. ledighedsdag	8 dage pr. år	3,47	2,81
4.2	Sygdom	6 dage pr. år	4,53	3,66
4.3	FIU-fonden		0,28	0,25
4.4	Uddannelsesfonden		0,07	0,06
4.5	Arbejdsskadeforsikring		2,66	2,16
4.6	Erhvervsansvarsforsikring		0,95	0,77
4.7	AES		0,99	0,80
4.8	Skurpenge	60 dage pr. år	2,42	1,96
4.9	DA Barselsfond		0,47	0,40
Sociale omkostninger (pkt. 2.1-4.9)		54,16	43,97	
Samlede medarbejderomkostninger pr. time		177,76	143,97	

SKEMA 2 TEORETISK SALGSPRIS

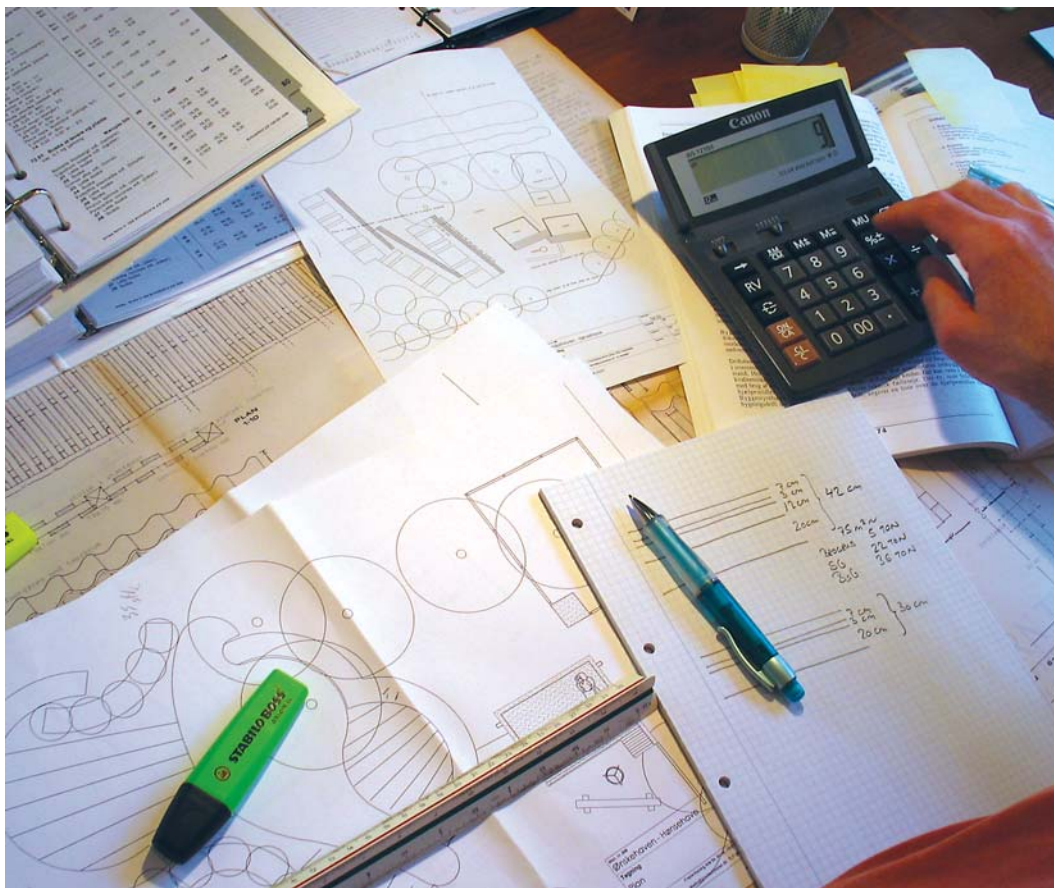
Den teoretiske salgspris hvor den ønskede dækningsgrad er 40, beregnes på følgende måde:

$$\frac{\text{Beregnet kosttimepris} \times 100}{(100 - \text{dækningsgrad})} \Rightarrow \frac{177,76 \times 100}{60} = 296,27$$

SKEMA 3 DÆKNINGSGRADEN

Dækningsgraden angiver hvor stor en del af omsætningen der er tilovers når de direkte omkostninger er betalt:

$$\frac{(\text{omsætningen} - \text{omkostningerne}) \times 100}{\text{omsætningen}}$$

antallet af dage måske skæres ned til mellem 2 og 4. Er man vant til meget eller næsten ingen sygdom, kan der justeres på dette tal. Bruger man altid skurvogn kan skurpenge fjernes (skurvognen skal så regnes med på anden vis). Betaler man derimod altid skurpenge skal alle arbejdsdage indregnes. I kostprisen kan også indarbejdes omkostninger til arbejdstøj, håndværktøj, kurser, mobiltelefon, bil mv.

Endelig salgspris

Når man har beregnet timekostprisen skal der tages højde for hvad den endelige salgspris skal være. Salgsprisen på en time vil i håndværksvirksomheder ofte indeholde en dækningsgrad (DG) mellem 35 og 50. Ønsker man en dækningsgrad på 40, bliver den teoretiske salgspris for en time 296,27 kr. Hertil skal lægges moms. Den endelige timepris bør revisoren dog altid være med til at fastsætte.

MASKINENS PRIS

Skal maskinen købes eller lejes? Kan vi forrente den? Hvad skal den koste? Spørgsmålene hober sig op inden man køber en ny maskine. Især når det er en af de dyre af slagsen. Man skal selvfølgelig også overveje om man overhovedet kan få maskinen ud at arbejde og til hvilken pris. Og så bør man altid beregne hvad maskinen reelt vil koste.

Afskrivning

Ved afskrivning forstås den værdinedgang et fast aktiv (f.eks. en maskine) er underkastet i en given periode fordi aktivet bruges eller forældes. Køber man f.eks. en traktor til 100.000 kr. og forventer at have den i fem år, skal der afskrives 20.000 kr. om året.

Afskrivningsmetoden kaldes 'den lineære metode uden scrapværdi' idet traktoren ventes at være uden værdi efter fem år. Metoden kan dog også bruges hvis man lader en gammel traktor indgå i handlen som en del af betalingen. Scrapværdien er maskinens forventede værdi efter afskrivningsperiodens afslutning.

Faste omkostninger

Enhver maskine har en række faste omkostninger som skal

betales uanset om den kører eller holder stille. Afskrivningen er en af de faste omkostninger. Det er også renter, forsikring og husleje.

Renterne kan være af flere forskellige slags. Skal man låne pengene, belastes maskinprisen af udlånsrenten. Betaler man maskinen kontant, er renterne det man kunne have fået ved at have pengene stående i banken, aktier, obligationer eller lignende.

Maskinerne kan være forsikret enkeltvis eller på en samlet forsikring. Hvis der er tale om en samlet forsikring, kan man dele summen ligeligt ud på alle maskiner eller efter deres belastning for forsikringen.

Husleje hører ofte til blandt virksomhedens samlede omkostninger, men kan lægges ind under den enkelte maskines faste omkostninger.

Variable omkostninger

Andre omkostninger belaster først maskinen når den er i brug. Det kan være brændstof, gas, olie, reservedele, reparation og vedligeholdelse. De kaldes samlet for de variable omkostninger.

Kender man ikke maskinen i forvejen, må man ty til manualen og forhandlerens vejled-

ning for at beregne forbruget af brændstof, gas og olie.

Til at begynde med er omkostninger til reservedele, reparation og vedligeholdelse et skøn. For at få et fornuftigt og retvisende skøn, tager man en promilledel af maskinens købspris og lægger den til maskinprisen. Ofte er promille mellem 0,01 og 0,20. Jo bedre man kender maskinen, dens brændstofforbrug, reparationsomkostninger osv., jo præcisere kan maskinprisen beregnes.

Salgsprisen

Når man har fundet frem til de faste omkostninger (FO) og de variable omkostninger (VO), kan prisen pr. time beregnes. De faste omkostninger deles med antallet af forventede årlige maskintimer og lægges til de variable omkostninger. Brug et realistisk antal maskintimer. En måned har cirka 160 arbejdstimer og 1 år cirka 1.625 arbejdstimer.

Har man brug for at sætte to maskiner sammen, f.eks. en traktor og en såmaskine, skal der beregnes maskinpris for hver. Traktoren bruges måske til snydning, grubning, harvning, jord- og affaldskørsel og såning, i alt 600 timer pr. år. Såmaskinen bruges til såning af græsplæner og gødningsudlægning, i alt 50 timer pr. år.

Fra ukendt til kendt

Når man investerer i en ny maskine er man ikke altid klar

SKEMA 2 FORSKELLIGE AFSKRIVNINGSMETODER

Den lineære metode uden scrapværdi

Totalpris: 100.000 kr.
Levetid: 5 år
Afskrivning pr. år: 20.000 kr.

Den lineære metode med scrapværdi

Pris: 100.000 kr.
Scrapværdi: 20.000 kr.
Totalpris: 80.000 kr.
Levetid: 5 år
Afskrivning pr. år: 16.000 kr.

Den lineære metode bruges bl.a. hvor man har flere maskiner og biler, og udskiftningen derfor sker jævnt gennem årene.

Der kan også bruges en anden afskrivningsmetode, saldometoden. Her beregnes afskrivningen af restbeløbet (saldoen) og ikke af det oprindelige beløb. Derfor aftager afskrivningens størrelse.

over de økonomiske konsekvenser. Er det rigtigt som det står i manualen at den bruger 4 liter brændstof i timen, eller er der nærmere tale om 5 liter? Af hensyn til en realistisk maskinpris er det derfor vigtigt at følge op på de konstaterede maskinomkostninger. Det kan gøres i et regneark, time-/sagsstyringsprogram eller lignende. Derfor bør man notere alle de forbrugte timer og alle omkostninger ned for den enkelte maskine eller maskine gruppe så de let kan sættes ind i beregningskemaet.

SKEMA 1 TIMEPRIS FOR EN TRAKTOR (KOSTPRIS)

Pris	250.000 kr.
Scrapværdi	80.000 kr.
Total pris	170.000 kr.

Faste omkostninger (FO)

Levetid 5 år		
Afskrivning pr. år	34.000 kr.	(170.000 kr. / 5 år)
Renter 6%	5.100 kr.	(170.000 kr. / 2 x 6%)
Forsikring	2.000 kr.	
Husleje	500 kr.	
Faste omkostninger	41.600 kr.	

Variable omkostninger pr. time (VO)

Diesel 8 liter a 7,50 kr.	60,00 kr.	
Vedligehold 0,01%	2,50 kr.	(250.000 kr. x 0,01 %)
Materialer 0,02%	5,00 kr.	(250.000 kr. x 0,02 %)
Reparation 0,01%	2,50 kr.	(250.000 kr. x 0,01 %)
Var. omkost. pr. time	70,00 kr.	

Salgspris pr. time

50 timer pr. år	902,00 kr.	(FO / timer pr. år + VO)
250 timer pr. år	236,40 kr.	(41.600 kr. / 250 timer + 70 kr.)
1000 timer pr. år	111,60 kr.	(41.600 kr. / 1000 timer + 70 kr.)

DÆKNINGSBIDRAG OG DÆKNINGSGRAD

SKEMA 1 HVAD EN TIME KAN GIVE I DB Eksempler, alt efter omkostningernes fordeling.

	Håndmand	Maskinfører	Belægning	Belægning og underlev.
Timeløn 210 kr., DB 40%	350 kr.	350 kr.	350 kr.	350 kr.
Maskine 90 kr., DB 10%		100 kr.	100 kr.	100 kr.
Materiale 180 kr., DB 10%			200 kr.	200 kr.
Underleverandør 450 kr., DN10%				500 kr.
1 time, i alt	350 kr.	450 kr.	650 kr.	1.150 kr.
VO	210 kr.	300 kr.	480 kr.	930 kr.
DB	140 kr.	150 kr.	170 kr.	220 kr.
DG	40%	33,3%	26,2%	19,1%

Når en anlægssag eller plejeopgave økonomisk skal vurderes, bruges begreber som dækningsbidrag og dækningsgrad. Men hvad dækker de to begreber over? Er en dækningsgrad på eksempelvis 20% en succes? Eller måske nærmere en fiasko?

Dækningsbidrag (DB) fortæller hvor meget der er tilbage når en opgaves direkte (variable) omkostninger er betalt. Dækningsbidraget skal bidrage til at dække virksomhedens faste omkostninger, overskud, renter og investeringer. I bud-

getter og regnskaber ses dette dækningsbidrag angivet som 'Dækningsbidrag 1'.

Dækningsbidraget fortæller kun hvor mange penge der er til rådighed til virksomhedens drift, men giver ikke et særligt godt billede af om opgaven er forløbet godt eller dårligt.

Dækningsgraden

For bedre at kunne analysere resultatet, omregner man dækningsbidraget til den såkaldte dækningsgrad (DG). Den fortæller i procent hvor stor en andel af opgavens om-

sætning der er tilbage når de variable omkostninger er dækket. Størrelsen af en succesfuld dækningsgrad afhænger af mange ting. Har virksomheden en stor eller lille administration? Ejer eller lejer man maskinerne? Hvor stor er omsætningen? Og hvilke typer af opgaver udfører man?

Mange virksomheder kører med forskellige dækningsgrader på timepris, maskinleje, materialer og underleverandører, men som det kan ses i ovenstående skema, kan det give et uklart billede af den

enkelte opgaves endelige dækningsgrad.

Kostprisen

Vil man have et klarere billede af den endelige dækningsgrad, kan man regne opgaven til kostpris og bagefter lægge den ønskede dækningsgrad til.

Fordelen ved at kende sin kostpris på den enkelte opgave før tilbudsafgivelse er at man let kan følge op på den enkelte opgaves økonomiske resultat. Desuden kan det hjælpe med at give det overblik der skal til for at skærpe sit tilbud. Yderligere kan man differentiere sine dækningsgrader i forhold til de forskellige typer af opgaver.

Tillæg og dækningsgrad er ikke det samme. Når man lægger 10% til en maskines kostpris, er det ikke lig med en dækningsgrad på 10%, men kun en dækningsgrad på 9,09%. Det er derfor vigtigt at være bevidst om forskellen på tillæg og dækningsgrad.

SKEMA 2 HVAD DÆKNINGSBIDRAGET FORTÆLLER

Dækningsbidraget fortæller hvor meget der er tilbage til virksomhedens drift på den enkelte opgave, når de variable omkostninger (sagsrelaterede omkostninger) er trukket fra omsætningen (salgsprisen).

Omsætning	75.000 kr.
– variable omkostninger	55.000 kr.
= dækningsbidrag	20.000 kr.

SKEMA 3 HVAD DÆKNINGSGRADEN FORTÆLLER

Dækningsgraden angiver dækningsbidragets størrelse af omsætningen i procent.

Dækningsbidraget / Omsætning x 100 = Dækningsgrad
20.000 kr. / 75.000 kr. x 100 = DG 26,7%

SKEMA 4 OMKOSTNINGER

Virksomhedens omkostninger deles op i de faste omkostninger (FO) og de variable omkostninger (VO).

■ De faste omkostninger er den del af omkostningerne som ikke direkte afhænger af produktionens størrelse. Til FO hører bl.a. biler, funktionærlønninger, kontorholdsomkostninger og husleje. FO varierer normalt kun over længere sigt.

■ De variable omkostninger kan direkte relateres til produktionen. VO er bl.a. omkostninger til materiale, løn, indlejede maskiner og driftsmidler. VO er direkte relateret til det enkelte produkt og belaster kun virksomheden i henhold til dette.

SKEMA 5 DÆKNINGSGRAD LÆGGES TIL KOSTPRIS

Kostprisen x 100 / (100 – DG) = Salgspris
225 kr. x 100 / (100 – 25) = 300 kr.

A CONTOBEGÆRINGEN

At fremsende fakturaer og få dem betalt til tiden, er livsnødvendigt for de allerfleste håndværksvirksomheder. Lønninger, materialer, leverandører, brændstof er omkostninger der løbende skal betales, men som ved lange betalingsrestancer belaster kassekrediten unødigt.

Har man ikke aftalt særlige betalingsbetingelser for den indgåede aftale, kan man sende regning til kunden den dag arbejdet afleveres. Private kunder har en betalingsfrist på 30 dage fra den dag kunden modtager fakturaen. Der kan aftales anden tidsfrist for betalingen, men det skal være udtrykkeligt og klart for kunden hvad betalingsfristen er. Betalingsbetingelserne bør skrives på aftalesedlen. Er der derimod tale om en aftale mellem professionelle parter (virksomheder), aftaler parterne i fællesskab betalingsfristelsen.

For opgaver af længere varighed - måneder og år - vil omkostningerne kunne blive betydelige hvis ikke man løbende får betaling for det udførte arbejde. Det er derfor vigtigt at der aftales en betalingsplan for den løbende fakturering.

Betalingsanmodning

Er AB 92 en del af aftalegrundlaget kan man efter § 22 fremsende en betalingsanmodning en gang hver måned. Bygherren har herefter 15 dage fra modtagelsen af anmodningen til at betale.

Betalingsplanen kan udarbejdes som acontobegæring, hvor det månedligt bliver gjort op hvor langt man er kommet med opgaven. Det kan også være aftalt at der fremsendes acontobegæring når et vist stade er nået, en vis procentdel af opgaven er udført eller når der er leveret materialer.

Opstillingen af en acontobegæring kan variere meget, men det kan anbefales at gøre den så overskuelig som mulig. Ikke kun for ens egen skyld. Bygherren skal heller ikke bruge unødigt tid til at indstille

fakturaen til betaling.

I sager hvor byggemødereferatet angiver arbejdets stade i procent, kan det være enkelt at udfylde acontobegæringen. Har man efter det seneste byggemøde udført mere arbejde end der er noteret i byggemødereferatet, må man forøge stadesprocenten i forhold til den aktuelle situation.

Endelige regnskab

Når projektet afsluttes skal det endelige regnskab gøres op. Gælder AB 92 har man 25 arbejdsdage til at afslutte regnskabet hvis projektet er karakteriseret som byggeri. Som hovedentreprenør har man dog 35 arbejdsdage. Er der tale om anlægsarbejde er fri-

Pos.	Emne	Kontrakt sum	Færdigt %	Aconto
10.01.10	Rydning af beplantning	21.580,00	100	21.580,00
10.01.20	Udgravning for belægning 30 cm	52.400,00	50	26.200,00
10.01.30	Udgravning for belægning 40 cm	227.200,00	20	45.440,00
10.02.10	Terrasser og stier 40x40x5 cm	91.600,00	20	18.320,00
10.02.20	P-pladser SF-sten 8 cm	396.800,00	0	0,00
10.03.10	Plantearbejder	148.860,00	0	0,00
10.03.20	Græssetablering	52.800,00	0	0,00
10.10.10	1-års vedligeholdelse	58.000,00	0	0,00
	Kontrakt sum	1.049.240,00		
	Udført til dato			111.540,00
	Tidligere opkrævet aconto			0
	Aconto beløb for denne periode			111.540,00

sten 60 arbejdsdage. Hvis afregningen ikke er fremsendt til tiden, kan entreprenøren fortabe retten til at fakturere ekstraarbejde udført i regning og yderligere indexregulering.

Forældelsesfristen for frem-

sendelse af øvrige slutfakturaer er 3 år. Men har kunden - uden der er blevet reageret på det fra entreprenørsiden - anmodet flere gange om en slutfaktura, kan det være svært at fastholde kravet.

SKEMA 1 A CONTOBEGÆRING. EKSEMPEL

Indsættes opstillingen i et regneark, er det kun procenterne der måned efter måned skal ændres. I skemaet er det kun kontraktsummen der skal indtastes. Efterfølgende ændringer i mængder indføres i skemaet for ekstraarbejder.

Sag	Bøgeparken	
Bygherre	Boligselskabet	31.05.2008
Tilsyn	Landskabsarkitekt Lea Boes	A conto 1

Position	Emne	Kontrakt	Færdig%	A conto
10.01.10	Rydning af beplantning	21.580,00	100	21.580,00
10.01.20	Udgravning for belægning 30 cm	52.400,00	50	26.200,00
10.01.30	Udgravning for belægning 40 cm	227.200,00	20	45.440,00
10.02.10	Terrasser og stier 40x40x5 cm	91.600,00	20	18.320,00
10.02.20	P-pladser SF-sten 8 cm	396.800,00	0	0,00
10.03.10	Plantearbejder	148.860,00	0	0,00
10.03.20	Græssetablering	52.800,00	0	0,00
10.10.10	1-års vedligeholdelse	58.000,00	0	0,00
	Kontrakt sum	1.049.240,00		
	Udført til dato			111.540,00
	Tidligere opkrævet aconto			0
	A conto beløb for denne periode			111.540,00

SKEMA 2 EKSTRAARBEJDER. EKSEMPEL

Skemaet er udformet så det let kan overskues hvilke ændringer der er i stadesprocenterne på de enkelte ekstraarbejder. Tal i parentes ( ) er fradrag.

Sag	Bøgeparken	Ekstraarbejde
Bygherre	Boligselskabet	31.05.2008
Tilsyn	Landskabsarkitekt Lea Boes	A conto 1

Aftalenr.	Dato	Emne	Mængde	Enh.	a pris	Ialt	Færdig%	A conto
L.ark. 01	10.05.08	Udvide terrasser	25	m ²	450,00	11.250,00	40	4.500,00
L.ark. 02	10.05.08	Fælde 2 træer	1		8.000,00	8.000,00	100	8.000,00
Ing. 04	11.05.08	Oprette dæksler i belægning	12	stk.	400,00	4.800,00	25	1.200,00
L.ark. 03	15.05.08	Sti - udgår	(12)	m ²	650,00	(7.800,00)	100	(7.800,00)
Ing. 09	18.05.08	Oprette dæksler i bede	4	stk.	350,00	1.400,00	25	350,00
		Aftalt ekstra arbejde (mere/mindre ydelse)				17.650,00		
		Ekstra arbejde udført til dato						6.250,00
		Tidligere opkrævet aconto						0
		A conto beløb for denne periode						6.250,00

INDEKSREGULERINGEN

De fleste anlægsgartnere afgiver med jævne mellemrum tilbud på større sager. Arbejdsopgavernes varighed kan være fra måneder til år. Tilbudet afgiver man på baggrund af en række kendte præmisser: kundens beskrivelser, tegninger og ønsker, materialernes kostpris, underleverandørers og egne priser.

Men som tiden går, ændrer forudsætningerne sig. Ændringer i projektet klares ved aftalesedler, hvor omfang og de økonomiske konsekvenser fremlægges. De almindelige prisstigninger er derimod vanskeligere at gøre rede for.

Derfor indeksregulerer man. Reglerne er fastsat i cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsgartnerarbejde som udføres af Økonomi- og Erhvervsministeriet. Cirkulæret gælder når AB92 er en del af aftale-

grundlaget eller det på anden vis er aftalt mellem parterne, dvs. er skrevet ind i kontrakten eller aftalegrundlaget.

I cirkulæret er der tre vigtige skæringsdage: licitations/tilbudsdagen, 6-måneders dagen og 12-måneders dagen.

Licitationsdagen

Licitations/tilbudsdagen bestemmer hvornår fastprisperioden udløber. Indeksreguleringen tager udgangspunkt i 6-måneders dagen og der kan først indeksreguleres efter 12-måneders dagen. Der kan indeksreguleres på alt arbejde der udføres efter 12-måneders dagen, dvs. at alt arbejde der udføres i de første 12 måneder er til tilbudsprisen.

Risikoen for prisstigninger i fastprisperioden er altså entreprenørens og skal derfor være indtænkt når man afgiver sit

Plantning kort før aflevering. Et anlægsgartnerarbejde kan strække sig over så lang tid at almindelig prisstigninger ændrer tilbuddets grundlag.

bud. Det er vigtigt at få indeksregulering indarbejdet i aftalegrundlaget, enten i teksten eller ved forbehold (det er en del af Danske Anlægsgartneres standard forhold).

Flere slags indeks

Der er to grupper af indeks, et for anlæg og et for boliger der udarbejdes af Danmarks Statistik. Hver gruppe indeholder flere delindeks, men ingen for anlægsgartnerarbejde. Danske Anlægsgartnere har derfor pegt på 'boligindeks total' som det mest dækkende for anlægsgartnerarbejde. Det fremgår af foreningens standardforbehold og bruges hvis ikke andet er aftalt.

Det bør dog altid fremgå af den indgåede aftale hvilket indeks der skal bruges ved reguleringen. Indekset bør være det der retter sig bedst mod opgaven.

Beregnings af indeks

Indeksreguleringen beregnes som forskellen mellem 6-månedersdagens indeks og udførelsestidspunktets indeks. Det er altså ikke tilbudsdagens indeks, men indekset på 6-månedersdagen der skal bruges som udgangspunkt.

Indekstallet er bundet til en specifik dato, her kaldet indekssdagen. For 1. kvartal er indekssdagen for boligbyggeri 15. februar (se skema). Skal man indeksregulere for andre

datoer, f.eks. for perioden 1.-31. december 2007, interpolere man indekstallet. Det betyder at man beregner indekstallet for den 15. december.

Indeks kan regnes mellem to kendte indeks og efter to kendte indeks. Ofte forefindes indekstallene først flere måneder efter man skulle have brugt tallene. Derfor kan man fremskrive indekstallene med samme stigning som i den sidst kendte indeksperiode. En efterfølgende justering finder sted når de endelige indekstal er kendte. Er indeks tallene negative for en periode, trækkes det beregnede beløb fra i fakturabeløbet. Alle måneder regnes som 30 dage. Der bruges kun 1 decimal.

Indeksreguleringen kan foretages ved hver acontobegæring efter 12 månedersperioden eller som en samlet beregning i forbindelse med slutafregningen. Det er i begge tilfælde arbejdets middeltungde dato er gældende for indeksreguleringen. Har opgaven en anden tyngdedag end den 15. i måneden, kan dette indgå i interpoleringen.

INDEKSDAGE FOR BYGGERI

1. kvartal: 15. februar
2. kvartal: 15. maj
3. kvartal: 15. august
4. kvartal: 15. november

Indekstallet findes på www.dst.dk under Prisindeks.

SKEMA 1 INDEKSREGULERING MELLEM KENDTE INDEKS

Indekstal for den 15. november 2007: 118,9

Indekstal for den 15. februar 2008: 119,5

$(\text{nyeste} - \text{ældste indekstal}) \times \text{antal dage efter ældste indekstal}$
90 dage

$(119,5 - 118,9) \times 30 \text{ dage} = 0,2$
90 dage

Indekstal for den 15. december bliver $118,9 + 0,2 = 119,1$

SKEMA 2 INDEKSREGULERING EFTER TO KENDTE INDEKS

Indekstal for den 15. november 2007: 118,9

Indekstal for den 15. februar 2008: 119,5

$(\text{nyeste} - \text{ældste indekstal}) \times \text{antal dage efter ældste indekstal}$
90 dage

$(119,5 - 118,9) \times 30 \text{ dage} = 0,2$
90 dage

Indekstal for den 15. marts bliver $119,5 + 0,2 = 119,7$

EKSEMPEL PÅ INDEKSREGULERING

Tilbud afgivet den 15. februar 2007.

Der er aftalt at indeksregulere i henhold til 'boligindeks total'.

Indekstal på 6-månedersdagen (15. august 2007): 118,6

A conto beløb for perioden
15. februar - 29. februar 2008: 100.000 kr.

Indekstal pr. 15. februar 2008: 119,5

$(\text{nyeste indekstal} - \text{indekstal på 6-måneders dagen}) \times \text{acontobeløb}$
indekstal på 6-måneders dagen

$(119,5 - 118,6) \times 100.000 \text{ kr.} = 758,85 \text{ kr.}$
118,6

Det regulerede acontobeløb bliver **100.758,85 kr.**

AKKORDARBEJDET

Inden for de allerfleste håndværksfag er der en tradition for at arbejde i akkord. Arbejdet måles op og aflønnes efter tidsfaktorer fastsat i de såkaldte akkordtidskuranter. Så kan medarbejderne selv styre tid og tempo.

Der er dog meget forskel på brugen af akkord inden for de forskellige fag. I anlægsgartnerbranchen er der kun ringe tradition for at arbejdet bliver udført i akkord, men hvorfor? En af grundene kan være at kun de færreste kender til brugen af akkord som aflønningsform. En anden grund kan være at mange synes det er en besværlig måde at aflønne på. Det bliver også ofte nævnt at akkorder nedslider medarbejderne fordi de lokker dem til at knokle hårdere.

Enhver virksomhed eller dens medarbejdere kan kræve at et arbejde skal udføres i akkord. Som udgangspunkt skal der bruges fagets akkordtidskurant. Og selv om Danske Anlægsgartnere og 3F's akkordtidskurant indeholder lige knap 750 forskellige delakkorder, er det ikke alle fagets aktiviteter der er sat tider på. Derfor skal man inden et arbejde påbegyndes i akkord, være enige om hvilke akkorder der skal bruges på opgaven og

hvordan de såkaldte slumpakkorder skal stykkes sammen.

Slumpakkorder

Slumpakkorder aftales hvor der ikke i forvejen forefindes akkorder, eller der på grund af opgavens størrelse eller tilgængelighed ikke kan bruges de eksisterende aftalte akkorder. Den part som ønsker arbejdet udført i akkord, har forpligtelsen til at opstille og tidsansætte slumpakkorderne. Aftale og slumpakkord skal udarbejdes skriftligt.

Slumpakkorder skal aftales inden arbejdet påbegyndes, men i forbindelse med ekstraarbejder kan det være nødvendigt i anlægsperioden at indgå yderligere slumpakkorder.

Slumpakkorder bruges også om begrebet 'fyraftensakkorder' hvor medarbejdere og arbejdsgiver bliver enige om en fast afregning for en specifik opgave.

Akkordens beregning

Akkordtidskuranten bygger på at arbejdet bliver udført som håndarbejde, men er arbejdet mere rentabelt at udføre med maskine, skal denne stilles til rådighed. Generelt udgår arbejde der udføres med maskine af den samlede akkordafregning.

Antallet af medarbejdere på den enkelte opgave i akkord må ikke være større end at arbejdet kan udføres effektivt. Der skal dog tages forbehold for at den forliggende tidsplan kan overholdes.

Virksomheden og medarbejdere skal sikre at der vedvarende kan forefindes materialer på byggepladsen i et omfang der sikre vedvarende fremdrift. Medarbejderne skal med minimum to dages varsel oplyse virksomheden om kommende materiale mangler. Alt akkordarbejde der bliver udført skal føres i en skurbog, som bagefter skal underskrives af arbejdsgiveren eller dennes repræsentant.

Materialepild der skyldes uagtsomhed eller skødesløshed, kan arbejdsgiveren kræve erstattet af akkordsummen. Opmåling, afsætning, rengøring, oprydning m.v. er inde-

KILDE

Danske Anlægsgartnere og Fagligt Fælles Forbund (2008): Anlægsgartnerarbejde 2009-2010. Akkordtidskurant for anlægsgartnerarbejde mellem Danske Anlægsgartnere og Fagligt Fælles Forbund, 1. marts 2008. Akkordtidskuranten er en del af overenskomsten mellem de to organisationer og derfor ikke til salg.

holdt i akkordtiderne. det gælder også transport til og fra skurvogn. Afstanden til skurvognen må dog højst være 175 meter fra arbejdsstedet.

Arbejde skal udføres i henhold til opgavens beskrivelser eller Danske Anlægsgartneres normer. Er akkorddeltagerne skyldige i arbejde der ikke er udført konditions-mæssigt korrekt, har de pligt (og ret) til at udbedre dette uden ekstra betaling.

Gennem hele byggeperioden har arbejdsgiveren ret til at tilbageholde 20% af overskuddsdelen indtil arbejdet er afleveret og eventuelle mangler er udbedret. Oprettningen af mangler betales af overskuddsdelen og udføres derfor normalt af akkorddeltagerne selv uden yderligere betaling.

Akkordtidskuranten bygger - som titlen angiver - på udførelsestider, og alle tider er angivet i minutter. Betalingen for det udførte arbejde sker i henhold til mindstelønnen for en uddannet anlægsgartner med et tillæg på 25%. Når lønningdagen kommer udbetales der for det samlede antal minutter, det udførte arbejde har medført. Der betales kollektivt til hele sjakket. Husk at hold formænd oppebærer deres holdformandstillæg.

Grundlag for tilbud

Hvis akkordarbejder er grundlag for et tilbud, skal den tilbudsgivende virksomhed huske at tillægge timeprisen virksomhedens normale sociale-omkostninger og avance. I det hele taget skal man være opmærksom når man bruger akkordtidskuranten til at regne tilbud efter. F.eks. kan udprægede maskinopgaver ikke regnes som akkord. Disse delpriser skal regnes særskilt og indeholde maskinpris, materialepris og lønomkostninger. □

Et ældre billede fra begyndelsen af 1980'erne der passer til emnet. Akkordarbejde er ikke så almindelig mere.